

PROGRAM KOLABORATIVNIH GRANTOVA ZA INOVACIJE

SMJERNICE ZA KORISNIKE VEZANO ZA PRIMJENU PRAVILA O DRŽAVNOJ POMOĆI

Ovaj Prilog ima za cilj da informiše potencijalne podnosiocima prijave o pravilima o državnoj pomoći koja se odnose na područje istraživanja, razvoja i inovacija.

Podnosioci prijave su pozvani da prouče ove Smjernice kako bi razumjeli pojam državne pomoći, ekonomske i neekonomske djelatnosti te mogli sami da utvrde uključuju li njihovi projekti ekonomske djelatnosti, odnosno jesu li prihvatljivi za finansiranje u okviru ovog Poziva na dostavljanje projektnih prijedloga za Program kolaborativnih grantova za inovacije.

Smjernice su utemeljene na odredbama Okvira Zajednice za državnu pomoć za istraživanje i razvoj i inovacije¹ (2022/C 414/01) (u daljem tekstu: Okvir Zajednice) koji je donijela Evropska komisija - utvrđuje detaljna pravila koja se odnose na postojanje državne pomoći u projektima istraživanja i razvoja.

Pojam državne pomoći zahtijeva da su kumulativno zadovoljena sljedeća četiri kriterijuma²:

1. da su sredstva dodijeljena od strane Države odnosno iz državnih sredstava u bilo kom obliku,
2. da pomoć predstavlja selektivnu ekonomsku prednost stavljanjem određenih preduzeća ili proizvodnju određene robe u povoljniji položaj,
3. da pomoć narušava ili prijeti narušavanjem konkurencije na tržištu,
4. utiče na trgovinu među državama članicama.

Podnosioci prijave se moraju obvezati da dodijeljena sredstva neće biti korišćena za ekonomsku djelatnost (Izjava podnosioca o neekonomskim djelatnostima).

Podnosioci prijave

---

¹ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022XC1028\(03\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022XC1028(03)&from=EN)

² Prvi stav člana 107. Ugovora o funkcionisanju Evropske unije određuje elemente državne pomoći navodeći da „svaka pomoć koju dodijeli država članica ili koja se dodjeljuje putem državnih sredstava u bilo kom obliku kojim se narušava ili prijeti da će narušiti konkurenciju na tržištu stavljanjem određenih preduzeća ili proizvodnje određene robe u povoljniji položaj, nespojiva je s unutrašnjim tržištem u mjeri u kojoj utiče na trgovinu među državama članicama“, Ugovor o funkcionisanju Evropske unije (UFEU, konsolidirana verzija, SL C 115/47, 9.5.2008).

1. Ovaj Poziv na dostavljanje prijave odnosi se na Projekte koje će sprovoditi podnosioci/korisnici, naučno-istraživačke organizacije koje ispunjavaju kriterijume za istraživačku organizaciju prema odredbama Okvira Zajednice.

2. Okvir Zajednice istraživačku organizaciju definiše na sljedeći način:

Istraživačka/naučna organizacija ili organizacija za istraživanje i širenje znanja znači subjekt (kao što su univerziteti ili istraživački instituti, agencije za prenos tehnologije, posrednici u inovaciji, fizička lica ili virtualni kolaborativni subjekti usmjereni na istraživanje), bez obzira na njihov pravni status (organizaciju na osnovu javnog ili privatnog prava) odnosno način finansiranja, čiji je prvenstveni cilj nezavisno sprovoditi temeljno istraživanje, industrijsko istraživanje ili eksperimentalni razvoj ili s rezultatima tih djelatnosti upoznati široku javnost, putem predavanja, objavljivanja ili prenosa znanja. Ako taj subjekt obavlja i ekonomske djelatnosti, finansiranje, troškovi i prihodi tih ekonomskih djelatnosti moraju se obračunati zasebno. Preduzeća koja imaju presudan uticaj na takav subjekt, na primjer kao vlasnici udjela u njemu ili kao njegovi članovi, nemaju povlašćeni pristup rezultatima koje subjekt proizvede. (Vidi poglavlje 1.3 Okvira Zajednice).

Dokaz da je podnosilac prijave naučno-istraživačka organizacija prema Okviru Zajednice provjeravaće se na osnovu statuta ili drugog akta aplikanta, Izjave aplikanta ili drugog dokumenta iz kojeg će nadležno tijelo moći utvrditi gore navedenu definiciju.

Ekonomska i neekonomska djelatnost

3. Podnosioci prijave dužni su da izjave da se sredstva koja će im biti dodijeljena na osnovu ovog Poziva **neće koristiti za ekonomske djelatnosti**.

Posljedično, to znači da ta sredstva ne predstavljaju državnu pomoć. Stoga će u nastavku biti objašnjeno na šta se odnosi pojam ekonomska, odnosno neekonomska djelatnost prema evropskoj legislativi.

4. Državne pomoći dodjeljuju se samo za ekonomsku djelatnost nekog subjekta. Sredstva koja se dodjeljuju za djelatnosti koje su neekonomskog karaktera, ne smatraju se državnim pomoćima.

5. Preduzeće je definisano kao subjekt koji sprovodi ekonomsku djelatnost, bez obzira na njegov pravni status odnosno da li je osnovano u skladu s javnim ili privatnim pravom, ili na način finansiranja. Dakle, klasifikacija određenog subjekta kao preduzeća zavisi od prirode njegovih djelatnosti. Stoga se može zaključiti da:

- Status subjekta prema nacionalnom zakonodavstvu nije odlučujući. Jedini relevantan kriterijum u tom pogledu je da li obavlja ekonomsku djelatnost,

- Primjena pravila o državnim pomoćima ne zavisi od toga da li je subjekt osnovan radi ostvarivanja dobiti,
- Klasifikacija subjekta kao preduzeća uvijek se odnosi na njegovu specifičnu djelatnost. Subjekt koji sprovodi i ekonomsku i neekonomsku djelatnost treba posmatrati kao preduzeće jedino u segmentu koji se odnosi na ekonomske djelatnosti.

6. Ono što je odlučujuće za ispunjavanje uslova iz definicije preduzeća je činjenica da se bavi ekonomskom djelatnošću koja se sastoji od ponude proizvoda ili usluga na određenom tržištu.

7. Prema Okviru Zajednice, Komisija smatra da su sljedeće djelatnosti naučno-istraživačkih organizacija uopšteno neekonomske:

a) Primarne djelatnosti istraživačkih organizacija:

- edukacija u svrhu većeg broja kvalifikovanijih ljudskih resursa. U skladu sa sudskom praksom i praksom donošenja odluka Komisije i kako je objašnjeno u Obavještenju o pojmu državne pomoći i Komunikaciji o uslugama od opšteg ekonomskog interesa, javno obrazovanje organizovano u okviru nacionalnog obrazovnog sistema, koje uglavnom ili u potpunosti finansira država i pod nadzorom je države, smatra se neekonomskom djelatnošću;
- nezavisno IR za više znanja i bolje razumijevanje, uključujući kolaborativno IR pri kojem istraživačke organizacije ili istraživačka infrastruktura efikasno saraduju;
- neisključivo i nediskriminatorno širenje rezultata istraživanja, na primjer podučavanjem, bazama podataka s otvorenim pristupom, otvorenim publikacijama ili računarskim programima s otvorenim kodom;

b) **aktivnosti prenosa znanja**, ako ih izvršava istraživačka organizacija ili istraživačka infrastruktura (uključujući njihove odsjeke ili podružnice) ili se izvršavaju zajedno s takvim tijelima ili u ime drugih takvih subjekata, pri čemu se sav prihod od takvih aktivnosti ponovo ulaže u primarne aktivnosti istraživačke organizacije ili istraživačke infrastrukture. Neekonomska priroda takvih djelatnosti ne dovodi se u pitanje ni ako se s trećim stranama putem otvorenih konkursa ugovori pružanje odgovarajućih usluga.

8. Ako se istraživačke organizacije ili istraživačke infrastrukture upotrebljavaju za obavljanje ekonomskih djelatnosti, na primjer iznajmljivanjem opreme ili laboratorije preduzećima, pružanjem usluga preduzećima ili sprovođenjem ugovorenog istraživanja, javno finansiranje takvih ekonomskih djelatnosti uopšteno se smatra državnim pomoćima.

9. Ako se istraživačka organizacija ili istraživačke infrastrukture upotrebljavaju za ekonomske i neekonomske djelatnosti, na javno finansiranje primjenjuju se pravila o državnim pomoćima samo ako se njime pokrivaju troškovi povezani s ekonomskim djelatnostima. Ako se određena istraživačka organizacija ili istraživačka infrastruktura upotrebljava gotovo isključivo za

neekonomsku djelatnost, njeno finansiranje može biti u potpunosti isključeno iz područja primjene pravila o državnim pomoćima, pod uslovom da je njena ekonomska djelatnost isključivo pomoćna, odnosno djelatnost direktno povezana s radom istraživačke organizacije ili istraživačke infrastrukture i neophodna za taj rad ili neodvojivo povezana s njenom glavnom neekonomskom upotrebom, a područje primjene joj je ograničeno. Za potrebe ovog okvira Komisija će smatrati da je to slučaj ako ekonomske djelatnosti troše potpuno iste inpute (na primjer materijal, oprema, radna snaga i fiksni kapital) kao neekonomske djelatnosti, a kapaciteti koji se svake godine dodjeljuju tim ekonomskim djelatnostima ne premašuju 20% ukupnih godišnjih kapaciteta predmetnog subjekta.

10. Ako se istraživačke organizacije ili istraživačke infrastrukture upotrebljavaju za obavljanje ekonomskih djelatnosti, na primjer iznajmljivanje opreme ili laboratorija preduzećima, pružanje usluga preduzećima ili sprovođenje ugovorenog istraživanja, javno finansiranje takvih ekonomskih djelatnosti uopšteno se smatra državnim pomoćima.

11. Istraživačka organizacija ili istraživačka infrastruktura ne smatra se korisnikom državne pomoći ako djeluje samo kao posrednik koji prenosi krajnjim primaocima ukupan iznos javnog finansiranja i korist stečenu takvim finansiranjem. To uopšteno važi u sljedećim slučajevima:

(a) kad se javno finansiranje i korist stečena takvim finansiranjem mogu mjeriti i dokazati i postoji odgovarajući mehanizam kojim se može obezbijediti da se oni potpuno prenesu na krajnje korisnike, na primjer putem smanjenih cijena; i

(b) kad se posredniku ne dodjeljuje nikakva dalja korist jer se bira na osnovu otvorenog konkursa ili jer je javno finansiranje dostupno svim subjektima koji zadovoljavaju potrebne objektivne uslove, što znači da korisnici, kao krajnji primaoci, imaju pravo da dobiju identične usluge od bilo kog odgovarajućeg posrednika.

12. U slučaju da se isti subjekt bavi i ekonomskim i neekonomskim djelatnostima, javno finansiranje neekonomskih djelatnosti neće predstavljati državnu pomoć, ako je moguće nedvosmisleno odvojiti dvije vrste djelatnosti, njihove troškove, finansiranje i prihode kako bi se djelotvorno izbjeglo unakrsno subvencionisanje ekonomske djelatnosti.

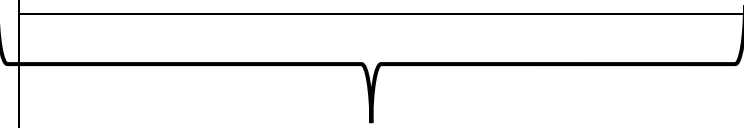
13. U tom slučaju i za tu svrhu podnosilac prijave/korisnik izjavljuje (Izjava o neekonomskim djelatnostima) da će uvesti odvajanje ekonomskih i neekonomskih djelatnosti (raspodjelu troškova, izvora finansijskih sredstava i prihoda) koje nadalje mora biti vidljivo u godišnjim finansijskim izvještajima mjerodavnog subjekta, koji su pak rađeni prema važećim računovodstvenim odredbama.

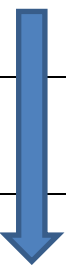
14. Na temelju navedenog, kako bi se jasno odredili uslovi za finansiranje neekonomske aktivnosti, koje ne podliježe pravilima o državnim pomoćima, te je u tom slučaju moguća maksimalna pomoć u iznosu od 90%, navodimo na koji način djeluju pojedine naučno-istraživačke organizacije:

Naučno-istraživačka organizacija - tipa 1

materijal, oprema, radna snaga i fiksni kapital	
80% NEEKONOMSKE DJELATNOSTI	20% Ekonomska djelatnost
	
NIJE DRŽAVNA POMOĆ	

Naučno-istraživačka organizacija – tipa 2

materijal, oprema, radna snaga i fiksni kapital	
60% NEEKONOMSKE DJELATNOSTI	40% Ekonomska djelatnost
	
NIJE DRŽAVNA POMOĆ	DRŽAVNA POMOĆ (NE FINANSIRA SE OVIM POZIVOM)

15. Prilikom prijave podnosioc prijave u svojoj Izjavi navodi da će poštovati uslove iz ovih Smjernica kako slijedi:

- da će sredstva dobijena na osnovu ovog Poziva biti korišćena isključivo za neekonomske djelatnosti podnosioca prijave uključujući i pravila iz tačke 11. koja se odnose na pomoćne ekonomske djelatnosti,
- da su sredstava namijenjena finansiranju primarnih djelatnosti naučno-istraživačke organizacije ili za aktivnosti prenosa znanja i tehnologija (vidi tačku 7.),

- u slučaju bavljenja i ekonomskim i neekonomskim djelatnostima, odvojeno voditi dvije vrste djelatnosti, njihove troškove, finansiranje i prihode nakon završetka projekta do roka za amortizaciju nabavljene opreme, kako bi se djelotvorno izbjeglo unakrsno subvencionisanje ekonomske djelatnosti,
- da će dostavljati **godišnji Izvještaj o korišćenju kapaciteta** (dalje: Izvještaj) prema uputstvima iz tačke 16. ovih Smjernica.

Kontrola i povraćaji

16. Navedeni uslovi o finansiranju neekonomskih djelatnosti naučno-istraživačkih organizacija podložni su kontroli. Kontrola podrazumijeva pregled Izvještaja o korišćenju kapaciteta (Izvještaj) u razdoblju nakon završetka sprovođenja projekta do isteka roka za amortizaciju novonabavljene opreme.

Korisnik će u godišnjem Izvještaju morati da opiše koliko je radnih sati predmetnog subjekta opremljenog u okviru projekta (npr. laboratorije, centra, organizacione jedinice) u vidu korišćenja naučno-istraživačke opreme, potrošeno na neekonomske i pomoćne ekonomske djelatnosti.

Uz Izvještaj korisnik će morati da dostavi registar korišćenja predmetnog subjekta na kojem će biti iskazan broj radnih sati koji se na godišnjem nivou koriste za neekonomske i pomoćne ekonomske djelatnosti. U slučaju da se projektom opremi više subjekata Izvještaj će obuhvatiti sve jedinice, a priloženi će biti registri za svaku jedinicu posebno.

Izvještajno razdoblje počinje da teče od dana kad se završi sprovođenje projekta i traje do isteka roka za amortizaciju novonabavljene opreme.

Izvještaj se dostavlja Fondu jednom godišnje nakon završetka sprovođenja projekta.

U slučaju da se podnosioci prijave bave i ekonomskim i neekonomskim djelatnostima, moraju odvojeno voditi dvije vrste djelatnosti, njihove troškove, finansiranje i prihode, a podnosilac prijave dostavlja godišnje finansijske izvještaje uz Izvještaje i u istom roku.

17. Ukoliko dođe do toga da korisnik više od 20% kapaciteta predmetnog subjekta (npr. laboratorije, centra, organizacione jedinice) godišnje iskoristi za ekonomske aktivnosti, mora doći do povraćaja dijela sredstava u iznosu koji je u skladu sa razmjerom tih ekonomskih aktivnosti.

U slučaju da je naučno-istraživačka organizacija kroz više ugovora u okviru ovog Poziva opremila isti subjekt, napominjemo da će se i u tom slučaju gledati ukupni kapacitet subjekta, i da ne smije premašiti 20% kapaciteta za ekonomske djelatnosti kako ne bi došlo do povraćaja sredstava.

U slučaju da je projektom opremljeno više subjekata, prekoračenjem korišćenja kapaciteta za ekonomske djelatnosti na samo jednom aktivira se mehanizam povraćaja za taj subjekt.

18. Nepoštovanje pravila o državnim pomoćima tokom i nakon sprovođenja projekta dovodi do materijalne i krivične odgovornosti korisnika te će biti razlog postupanja nadležnih organa.

